

Misao, riječ, djelo i propust

Marguš, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:721024>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-06**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA VIZUALNU I MEDIJSKU UMJETNOST
PREDDIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNE KULTURE

ANA MARGUŠ

MISAO, RIJEČ, DJELO I PROPUST

ZAVRŠNI RAD

MENTOR:
doc. art. Mario Matoković

Osijek, 2021.

SADRŽAJ

U djelu "Misao, riječ, djelo i propust" bavit ću se problematiziranjem odnosa i pozicije bake u relaciji s društvom u kojemu živi i, kao takva, funkcionira. Kroz svakodnevni razgovor s istom, bilježim njezin portret i misli koje daljnjom razradom transponiram u mediju grafike. Serija radova podrazumijeva sedam grafičkih listova na kojima su prikazani portreti bake zajedno s citatima koje je navedena izgovorila u određenim situacijama. Do spajanja teksta s grafičkim crtežom došlo je iz razloga što sam portret nije bio dovoljan u kontekstu prenošenja psihološke poruke njega samog. Pojam kritike koji će se prožeti u ovom radu odnosi se na kritiziranje "nekoga" ili "nečega" te kao takav može biti različito doživljen od strane pojedinaca. Rad se bazira na linijskom crtežu lišenom strukture prikazujući karakterističan crtački rukopis koji u konačnoj vizualizaciji prezentira portret. Grafiku sam odabrala radi istraživanja slobode poteza grafičke linije pri portretiranju u kombinaciji s tekstem. Serija radova nije bazirana na izvedivosti s više tonova, nego na simboličnom kontrastu sadržavajući u sebi poruku koju svatko može sagledati na drukčiji način. Cilj je cjelokupne serije radova potaknuti promatrača na razmišljanje. Ovim radom željela sam prikazati, ali i sama poslati kritiku koja je ne samo bakina nego i moja. Naslovom se objedinjuje tema kritike na stanje u državi i svijetu dok su riječi naslova simbolično preuzete iz uvodnog obreda crkvene euharistije iz domene pokajničkog čina, a koje se izgovaraju: „Mišlju, riječju, djelom i propustom“ pri tome ne naglašavajući moju religioznost, nego obuhvaća sve osobine bake. Ideja započinje s bakom i s njom završava pa tako iz naslova riječ „Misao“ nadovezuje se na bakine misli koje su prikazane u tekstualnom obliku uz portret. „Riječ“ označava njezine izgovorene misli koje su zabilježene riječima uz njezino portretiranje. „Djelo“ kao takvo izrađujem ja, idejno, u mediju grafike. „Propust“ je zabilježen kao krajnji dio naslova te označava sve pojedince do kojih poruka ne dopire ili pak do onih koji su svjesni poruke, ali ne mare o istoj

Ključne riječi: kritika na svijet i vlast, grafika, baka, simboličnost rečenica, izreke, psihološko stanje, dnevnik misli, linija, necentriranost, tekst

2. SUMARRY

The way I deal with the problematization of the relationship and position of my grandmother in relation to society in which she lives and functions is through daily conversation with her. I record her though portraits and thoughts, which I transpose in the medium of graphical prints with further elaboration. The series of works presents seven portraits of my grandmother with text.

The merging of text with the graphic print was due to the fact that the original meaning of the portrait itself was not enough for me to convey the psychological message. The text seemed to me to be the right choice in pointing out what I had in mind, as well as the topic of the paper. The notion of critique that will be permeated in this paper refers to the criticism of "someone" or "something" and as such can be perceived differently by individuals.

The contour prints are deprived of structure of the character it depicts. I chose graphic arts to explore the freedom of movement of the lines in the aforementioned portraits in combination with text. The series of works is not based on feasibility with multiple nuances, but on symbolic contrast containing a message that everyone can see differently. The aim of the whole series of works is to encourage the observer to think. With this work, I wanted to show but also send a critique that is not only my grandmother's, but also mine.

The title combines the theme of criticism of the situation within the country and the world, and the words of the title are symbolically taken from the introductory rite of the Church Eucharist, from the domain of the act of repentance and are pronounced "Thought, word, deed and omission ...". The sentence does not signify my religiosity, but encompasses the characteristics of my grandmother.

It ends with that sentence, so from the title, the word "Thought" is a continuation of my grandmother's depiction of her thoughts that are presented in textual form with a portrait. As such, I create, conceptually, in the medium of graphic arts.

Key words: Criticism of the world and power, graphic arts, grandmother, symbolism of sentences, sayings, psychological state, diary of thoughts, line, lack of concentration, text

AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja _____ potvrđujem da je moj _____ rad
pod naslovom _____
_____

diplomski/završni

te mentorstvom _____

rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, _____

Potpis

_____

SADRŽAJ

1. IDEJNO RJEŠENJE.....	1
2. RAZRADA VIZUALNOG PRKAZA IDEJE	2
3. VIZUALIZACIJA DJELA.....	3
4. ULOGA TEKSTA I POVEZNICE.....	6
5. JEZIK KAO ALAT UMJETNICE J.HOLZER.....	7
6. TRUIZMI.....	9
7. UMJETNIČKI AKTIVIZAM.....	11
8. IZVEDBENI DIO U MEDIJU GRAFIKE.....	12
9. RESERVAGE.....	13
10. VIZUALNI PRIKAZ GOTOVIH RADOVA.....	14
11. ZAKLJUČAK.....	16
12. LITERATURA.....	17
13. PRILOZI.....	18

---

1. UVOD

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman, 12 točka

U djelu "Misao riječ djelo i propust bavit ću se problematiziranjem odnosa i pozicije bake u relaciji s društvom u kojemu živi i, kao takva, funkcionira. Kroz svakodnevni razgovor s istom, bilježim njezin portret i misli koje daljnjom razradom transponiram u mediju grafike. Serija radova podrazumijeva sedam grafičkih listova na kojima su prikazani portreti bake zajedno s citatima koje je navedena izgovorila u određenim situacijama. Do spajanja teksta s grafičkim crtežom došlo je iz razloga što sam portret nije bio dovoljan u kontekstu prenošenja psihološke poruke njega samog. Pojam kritike koji će se prožeti u ovom radu odnosi se na kritiziranje "nekoga" ili "nečega" te kao takav može biti različito doživljen od strane pojedinaca. Rad se bazira na linijskom crtežu lišenom strukture prikazujući karakterističan crtački rukopis koji u konačnoj vizualizaciji prezentira portret. Grafiku sam odabrala radi istraživanja slobode poteza grafičke linije pri portretiranju u kombinaciji s tekстом. Serija radova nije bazirana na izvedivosti s više tonova, nego na simboličnom kontrastu sadržavajući u sebi poruku koju svatko može sagledati na drukčiji način. Cilj je cjelokupne serije radova potaknuti promatrača na razmišljanje. Ovim radom željela sam prikazati, ali i sama poslati kritiku koja je ne samo bakina nego i moja. Naslovom se objedinjuje tema kritike na stanje u državi i svijetu dok su riječi naslova simbolično preuzete iz uvodnog obreda crkvene euharistije iz domene pokajničkog čina, a koje se izgovaraju: „Mišlju, riječju, djelom i propustom“ pri tome ne naglašavajući moju religioznost, nego obuhvaćajući sve osobine bake. Ideja započinje s bakom i s njom završava pa tako iz naslova riječ „Misao“ nadovezuje se na bakine misli koje su prikazane u tekstualnom obliku uz portret. „Riječ“ označava njezine izgovorene misli koje su zabilježene riječima uz njezino portretiranje. „Djelo“ kao takvo izrađujem ja, idejno, u mediju grafike. „Propust“ je zabilježen kao krajnji dio naslova te označava sve pojedince do kojih poruka ne dopire ili pak do onih koji su svjesni poruke, ali ne mare o istoj

Ključne riječi: kritika, svijet, vlast, grafika, bake, simboličnost, rečenica, izrek, psihološko stanje, dnevnik, misli, linija, necentrirnost, tekst

Ideja je proizišla iz zastupljenosti bake u gotovo svim medijima te sam na izvedbu cjelokupnog rada bila potaknuta zbog našeg zajedničkog suživota u kojemu dosta vremena provodimo zajedno. Uporište su mi bili razgovorni trenuci pa sam tim činom zabilježila sjećanje na nju, stoga možemo nazvati ovu seriju radova kao svojevrsni dnevnik sjećanja. Tekstualni dio uzet je iz razgovora te je vjerodostojno napisan jer nisam htjela „uljepšavati“ određene dijelove razgovora. Razradom priče koncept rada je poprimio novi oblik kritičkog načina promišljanja

Radovi sadržavaju sedam prikaza portreta, sedam kompozicija i sedam izgovorenih i zabilježenih misli. Skice portreta nastajale su tijekom toga razdoblja, ali u neodređenom brojčanom rasporedu po danima. Rad je započet na uobičajenom portretiranju osobe, moje bake kao uzastopnog modela u gotovo svim medijima i njihovim realizacijskim načelima. Polazišna točka bila mi je linija koja me je lišila nepotrebnih dodatka u vidu tonova, strukture i slično koje bi u ovom slučaju prouzrokovale lošiji vizualni aspekt pravog kontrasta koji sam htjela

daljnji rad, nastao je istovremeno kada i izjava koja je kasnijom razradom dodana u formi teksta uz crtež. Čistoća i bjelina grafičkog lista imaju utjecaj na vizualni aspekt kontrasta istih. Kompozicija grafičkog lista izvedena je na način da je svaki portret smješten na drugačiju poziciju da bih se time udaljila od uobičajene izvedbe ukazujući na ritam kao važnu komponentu likovnog djela. Realizirala sam ih iz različitih kutova gledišta kako bih prikazala nju i njezinu karakterističnu mimiku lica. Samim time i osobnost. Prije svake fotografije, odnosno fotografiranja, započela bih razgovor jednim od pitanja koje se veže uz svijet i vlast. Trenutak koji je uhvaćen fotografiranjem veže se uz određenu izgovorenu misao, ali i sadržava zabilješku psihološkog stanja koje je iznosila u tom razdoblju.

Komentirano [M1]: ?

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Radovi sadržavaju sedam prikaza portreta, sedam kompozicija i sedam izgovorenih i zabilježenih misli. Skice portreta nastajale su tijekom toga razdoblja, ali u neodređenom brojčanom rasporedu po danima. Rad je započet na uobičajenom portretiranju osobe, moje bake kao uzastopnog modela u gotovo svim medijima i njihovim realizacijskim načelima. Polazišna točka bila mi je linija koja me je lišila nepotrebnih dodatka u vidu tonova, strukture i slično koje bi u ovom slučaju prouzrokovale lošiji vizualni aspekt pravog kontrasta koji sam htjela

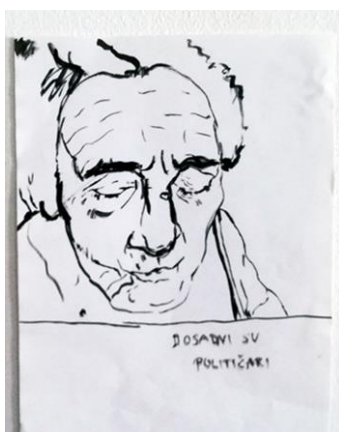
postići. Koristila sam slobodnije, vijugave poteze tuša s kistom te sam tako, razgovarajući s bakom, bilježila bakin-njezin portret ~~uz razgovor~~. Koristeći liniju i skicirajući portret, podsvjesno sam stvarala nadolazeću temu, odnosno problematiku ovog rada, i to kroz razgovor s bakom. Suživotni-Diskurs se svodio ~~se~~ na rasprave o najintelektualnijim, najaktualnijim temama današnjice koje mogu ili pak utječu na psihološko stanje svakog pojedinca. Dotaknuvši se vremena u kojemu živimo, shvatila sam da mi je prvotna misao bila prikazati psihološki portret nje same-, a uz kontinuirani dijalog zapisivala sam njezine misli koje su me potaknule, na temeljitiji početak izrade rada.

PRILOG 1.

PRILOG 2.

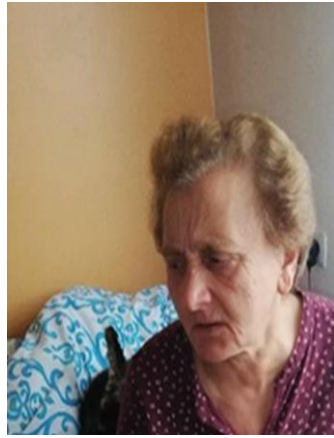
PRILOG 3.

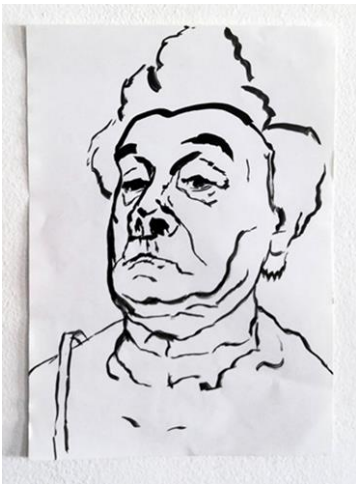
PRILOG 4.

       PRILOG 5.

PRILOG 6.

       PRILOG 7.

PRILOG 8.

PRILOG 9.

PRILOG 10.

PRILOG 11.

PRILOG 12.

PRILOG 13.

PRILOG 14.

45. ULOGA TEKSTA I POVEZNICE

Istaknula bih da je tekst vizualna informacija koja u kombinaciji s portretom stvara novi pogled na rad. Ne promatramo ga samo kao tekst, nego je on dio rada i dio kompozicije likovnog djela. U ovom slučaju tekst vidim kao alat za prenošenje osnovne problematike rada odnosno kritike. Izdvojila bih umjetnicu Jenny Holzer koja kroz vlastiti rad prožima tekst i na taj način šalje poruku putem umjetničkog izričaja. J. Holzer američka je neokonceptualna umjetnica koja je veći dio svoga rada temeljila na [elektroničkom tekstu kao nositelju poruke](#). Rad iz serije „Preživljavanja 90-tih godina 20. st.“ izveden je na Times Squareu u New Yorku, čini tekst „~~Protect me from what I want~~~~Zaštite me od onoga što želim~~“¹. Realiziran elektronskim displejem većih dimenzija, rad na paradoksalan i ironijski način sučeljava osobni poziv u pomoć, koji se može shvatiti kao parodiranje psihologije potrošačkog društva s mjestom (središte potrošačkog megalopolisa) i načinom izlaganja (upotrebom elektroničkog displeja koji je tipičan za reklame)².

¹ 5 ways Jenny Holzer brought art to the streets (n.d.)

URL: <https://www.tate.org.uk/art/artists/jenny-holzer-1307/5-ways-jenny-holzer-brought-art-streets> [pristup: 01.09.2021]

² [Pojmovnik suvremene umjetnosti](#), Miško Šuvaković, M., [Horetzky](#) [Pojmovnik suvremene umjetnosti](#), Horetzky, Zagreb Vlees & Beton, Ghent, 2005. [pristup: 01.09.2021]

Oblikovano: Font: 14 točka, Ne Podebljano

Komentirano [M2]: Naziv na engleskom u fusnotama ili link na rad

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Obostrano

PRILOG 15.

56. JEZIK KAO ALAT UMJETNICE J. HOLZER

Jenny Holzer iznosi vlastitu umjetnost na ulice te u tome vidim velik udio inspiracije u njezinu radu koji me potiče na umjetničko djelovanje. Želja mi je približiti svoj rad publici koja će shvatiti poruku jer je tematski vezana za stanje u državi, dajući dojam ležernosti istine koju svi mi posjedujemo u svakodnevnom razgovoru. Namjera je doprijeti barem malo suštinski do promatrača i kritičara koji mogu shvatiti ideju rada jer rad prestaje biti moj čim je u očima promatrača.

Radeve američke umjetnice J. Holzer najpoznatiji je po instalacijama temeljenim na tekstu koji potiče na razmišljanje kao i kreativnom uporabom elektroničke tehnologije. Samim time njezin rad traži od nas da razmotrimo riječi i poruke koje nas okružuju u doba informacija.

Riječi su u središtu pozornosti u njezinim djelima, prezentiraju poruke na način da dopiru do ljudi izvan muzeja i galerija poput kamenih klupa, natpisa, plakata i majica. Ovi tekstovi odražavaju jezik recentne situacije poput najnovijih vijesti, oglašavanja i drugih masovnih medija. Često mogu izazvati snažne reakcije, poput:

„NOVAC STVARA UKUS“

Takve primjere usporedila bih i sa svojim tekstom koji sadržava nekoliko fraza iz svakodnevnih dijaloga bake i mene koji sadržavaju ipak dublje značenje ako doista počnemo razmišljati, a glase:

1. „Sve bi ti uzeli da mogu...“
2. „Dosadni su političari.“
3. „Pamet je najvažnija...“
4. „Živi i preživi!“
5. „I što mislim, ne smijem...“
6. „Oni su mrtva stvar (slova) na papiru...“
7. „Samo je nešto trulo...“

67. TRUIZMI

PRILOG 16.

Oblikovano: Centrirano

PRILOG 17.

Oblikovano: Centrirano

PRILOG 18.

Oblikovano: Centrirano

Osmislila je u seriji radova "Truizm¹⁴ gotovo 300 aforizama ili slogana koji se poigravaju s općenito prihvaćenim istinama i klišejima. U početku su se "truizm¹⁵ infiltrirali u javnu arenu naljepnicama, majicama i plakatima. Kasnije je Holzer počela koristiti elektroničke zaslone.

⁴ 5 ways Jenny Holzer brought art to the streets (n.d.)

URL: <https://www.tate.org.uk/art/artists/jenny-holzer-1307/5-ways-jenny-holzer-brought-art-streets>, [pristup: 01.09.2021]

⁵ 5 ways Jenny Holzer brought art to the streets (n.d.)

URL: <https://www.tate.org.uk/art/artists/jenny-holzer-1307/5-ways-jenny-holzer-brought-art-streets>, [pristup: 01.09.2021]

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

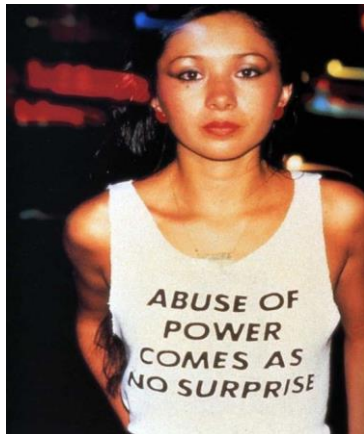
Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

"Truizmi"⁶ su namjerno izazovni, provokativni i predstavljaju se kao niz često kontradiktornih mišljenja. Umjetnica se nadala da će oni izoštriti svijest ljudi o „uobičajenoj gluposti kojom se hrane“ u svakodnevnom životu.⁷

PRILOG 19.

Djela su joj jednako aktualna i u današnje vrijeme čemu svjedoči ~~ionija~~ fotografija koja prikazuje Lady Pink, njujoršku grafičarku i Holzerinu suradnicu. Majica koju nosi prikazuje jedan od umjetničkih *Truizama*. Iako je snimljena 1983. godine, fotografija je postala viralna 2017. godine kada je široko podijeljena na internetu kao odgovor na pokret #MeToo.

Tu ~~bih se~~ ~~N~~adovezala ~~bih se~~ kako neke stvari, koje su bitne ~~bile~~ za ljudsku populaciju i oko kojih su se ~~ljudi~~ umjetnici oglašavali, protivili ili pak isticali nezadovoljstvo postaju aktualne i danas. Možemo vidjeti poveznice onda i sada te usporediti što se to promijenilo, a što nije. Iako su se trendovi mijenjali, glavna srž u političkom i egzistencijalnom kontekstu vuče korijene iz prošlosti ili pak možda samo glasnije izlaze na vidjelo one stvari i alati koji su nam potrebni da dobijemo širu sliku ~~za „sada“~~ ~~sadašnjosti~~, ~~da se lakše možemo čuti~~. Ovaj primjer dokazuje da svi možemo biti pozvani na iskazivanje i borbe za naša prava protiv nepravde i nametnutog utjecaja.

⁶ 5 ways Jenny Holzer brought art to the streets (n.d.)

URL: <https://www.tate.org.uk/art/artists/jenny-holzer-1307/5-ways-jenny-holzer-brought-art-streets> [pristup: 01.09.2021]

⁷ 5 ways Jenny Holzer brought art to the streets (n.d.)

URL: <https://www.tate.org.uk/art/artists/jenny-holzer-1307/5-ways-jenny-holzer-brought-art-streets> [pristup: 01.09.2021] <https://www.tate.org.uk/artworks/holzer-truizms-t03959> (01.09.2021-)

Komentirano [M3]: Izazovni zvuči nespretno ovdje, pronaći drugu riječ

Oblikovano: Font: Kurziv

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Centrirano

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Promijenjen kod polja

Isto tako, u intervjuu koji se nalazi na YouTubeu, opisuje kako značenje njezinih radova, u kojima koristi riječi, označuje pisanje u razgovornom jeziku, bez ukrašavanja, potpuno lišena nepotrebnih stvari. Na taj način povezala sam značenje teksta sa svojim radom. Tekst koji koristim, također je razgovornog karaktera i pisan je pisanim slovima, dok umjetnica kao svoje izražajno sredstvo u radovima, ima velika tiskana slova koja su ~~bila inspiracija~~ vezana uz ulični plakat koji ju je ponukao zbog snage, ali i oznake glasnog izričaja velikih tiskanih slova. Pisana slova označuju spontanost i karakteristična su u mojem prikazu bakinih pokreta, i odnose se na rukopisnu karakterističnost koju vežem uz spomenutu.⁵

~~Cijenila je neposrednost i doseganje široke publike koju su pružali natpisi. Umjetnica je gotove proizvode stavljala u telefonske govornice ili na zidove zgrada, na kraju prelazeći na veće projekte, poput svojih instalacija na Times Squareu. Smatrala je da je uloga teksta vezana upravo sama za sebe, dok su njezini suvremenici gledali kako kombinirati tekst uz portret. Iz tog razloga, želim napomenuti da uloga teksta s portretom ne bi bila potpuna kada bi nedostajalo jedno od navedenog.~~

78. UMJETNIČKI AKTIVIZAM

-Umjetnički aktivizam temelji se na kritičkom i subverzivnom umjetničkom činu unutar društva i kulture⁸, a koristi se različitim praksama kao što su predavanja, izdavaštvo, emitiranje u medijima, filmska produkcija, (samo)organizacija, (samo)edukacija, društvena akcija, društvena teorija, suradnja s građanskim organizacijama i inicijativama, zajedničke radionice, izložbe i publikacije u organizaciji umjetnika, mail art, ulične intervencije, grafiti i ideja političkih demonstracija kao umjetnosti. Kraj 60-ih godina 20. stoljeća obilježen je studentskim prosvjedima diljem svijeta kako bi se mijenjao *status quo* (trenutačno stanje), propitivale normativne društvene vrijednosti te opiralo institucijama moći s ekskluzivnom vlašću nad javnim diskursom. Različite su vrste aktivističke umjetnosti i postoje brojni pristupi, a mnoge

⁸ Šuvaković, M., *Art and Activism in Yu and Ex-Yu 1968 – 2008*, in *Art and Activist reader*, str. 8. ~~Usp. Miško Šuvaković, Art and Activism in Yu and Ex-Yu 1968 – 2008, in Art and Activist reader, str. 8.~~
[https://hr.wikipedia.org/wiki/Umjetni%C4%8Dki_aktivizam_u_Hrvatskoj_\(1990._-2010.\)#cite_ref-kulture_7-0](https://hr.wikipedia.org/wiki/Umjetni%C4%8Dki_aktivizam_u_Hrvatskoj_(1990._-2010.)#cite_ref-kulture_7-0)
1.09. 2021.

Oblikovano: Font: 14 točka, Ne Podebljano

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

pretpostavke o njoj već su prisutne. „Aktivistička umjetnost postoji u mnogo različitih oblika“, piše Kim Berman, i govori to da kakve god oni oblike poprimili svi dijele misao i uvjerenje da umjetnost ne pripada ekonomskoj eliti, već je zajednički resurs te se u toj granici između stvaratelja i gledatelja događa "sukob mišljenja".⁹ Kod nekih ljudi izraz "aktivistička umjetnost" podsjeća na otvoreno umjetničko djelo tradicionalnog formata, političkog- po svom sadržaju. Umjetnici su dugo stvarali djela koristeći političke teme, ali u prošlosti, prije nekoliko desetljeća, mnogi su toga postali svjesniji. Proučavanje moći, njezine uporabe i zloupotrebe, vode do razmatranja iznutra i izvana. Sedamdesetih "iznutra" značilo je otkrivanje likovne umjetnosti u sjajnim umjetničkim časopisima. "Izvana" obuhvaćalo je sve što je bilo politička umjetnost, feministička umjetnost, etnička umjetnost. "Unutra" su bile galerije i muzeji. "Izvana" su bile ulice, zajednica, domovi radničke klase. Umjetnici koji razmatraju ove ideje razvili su strategije pristupačnosti, želeći doprijeti do raznih i različitih "izbornih jedinica".¹⁰

89. IZVEDBENI DIO U MEDIJU GRAFIKE

Radove sam izrađivala na cinčanim pločama koje sam izrezala u dimenzijama 17 x 25 cm. Nakon toga uslijedilo je pravljenje faseta uz pomoć šabera i turpije. Turpiju sam koristila prvu tako što bih ujednačila krajeve kružnim pokretima pod kutom četrdeset i pet stupnjeva. Šaberom sam snažno i brzo pritiskala svaku stranu te bih vrhove isto tako izgledila kružnim pokretima turpije. Zatim je ploča bila spremna za sljedeći korak, odnosno poliranje. Za to mi je trebala voda, spužvica i tekući deterdžent Lixi uz koje sam, trljajući ih kružnim pokretima, uspjela prirediti za sljedeći korak odmašćivanja. Korištenjem paste za poliranje, ispolirala sam sedam ploča tako da sam stavila pastu za poliranje te čistom krpicom i jakim pritiskom kružno polirala istu. Ploča je poprimila svojstvo ogledala koje je pokazatelj ispravnosti poliranja same ploče. Nakon toga sam pošpricala alkoholom te u vodi s deterdžentom isprala tri puta. Pranje se odvijalo tako da sam istočila nekoliko kapi na suhu ploču te kružila i utrjavala spomenuto. Zatim je počelo ispiranje vodom te bih proces ponovila nakon toga još dva puta. Na osušenu ploču, prenijela sam u tehni réserve a kistom portrete zabilježene na skicama.

⁹ Wilcox, E. (2009). "An Investigation of the Intersection between Art and Activism" Honors College at WKU. URL: https://digitalcommons.wku.edu/stu_hon_theses/275/ [pristup: 01.09.2021] Istraživanje presjeka umjetnosti i aktivizma Sveučilište Emily Wileox Western Kentucky objašnjava prema "Camusu" 253.

¹⁰ Wilcox, E. (2009). "An Investigation of the Intersection between Art and Activism" Honors College at WKU. URL: https://digitalcommons.wku.edu/stu_hon_theses/275/ [pristup: 01.09.2021] Istraživanje presjeka umjetnosti i aktivizma Sveučilište Emily Wilcox Western Kentucky objašnjava prema "Lacy" 785.

Oblikovano: Font: 14 točka, Ne Podebljano

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Promijenjen kod polja

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Budući da crtanje po ploči ima svojstvo zrcaljenja, ~~moralo sam bilo je potrebno~~ okrenuti papir suprotno od onoga što je bio, licem prema prozoru. Za crtanje po ploči koristila sam kist, štapić i ~~smjesu za réservage rezervage~~. Nakon završetka crtanja po ploči, otopina za tehniku ~~réservage rezervage~~ a se suši nakon čega je uslijedio novi proces, a odnosio se na premazivanje ploča s grundom. Grundiranjem ploča zaštitila sam one dijelove na kojima nije bio ~~réservage rezervaš~~ jer sam njih kanila ostaviti bijelo dok je ~~réservage rezervaš~~ bio spreman za sljedeći korak. Osušeni grund s ~~réservage rezervašem~~ na ploči stavila sam u posudu s mlakom vodom. Budući da je ~~réservage rezervaš~~ smjesa ~~Likvijatekućeg deterdženta~~, tuša i šećera, ono ima svojstvo da se otopi u toploj vodi što je i uslijedilo nakon čega su linije bile oslobođene te su bile spremne za nanošenje autolaka ~~kojega sam koristila umjesto kolofonskog praha s ciljem dobivanja crnog tona tj. aquatinte~~. Autolak sam nanijela u jednakim omjerima zbog željenih postignuća tamnijih tonova. Uslijedilo je jetkanje u dušičnoj kiselini. ~~Šest od sedam ploča bilo je su bile jetkane u razdoblju od sveukupnih devet minuta dok je sedma bila tretirana drukčije. Sedma ploča bila je jetkana sveukupno sedam minuta jer je kiselina bila jače konzistencije od prošlih jetkanja.~~

940. REESERVAGE

~~Uslijedilo je jetkanje u dušičnoj kiselini. Šest od sedam ploča bilo je jetkano u razdoblju od sveukupnih devet minuta dok je sedma bila tretirana drukčije. Sedma ploča bila je jetkana sveukupno sedam minuta jer je kiselina bila jače konzistencije od prijašnjih jetkanja.~~

10. VIZUALNI PRIKAZ GOTOVIH RADOVA

__PRILOG 20. fotografija 1/7

PRILOG 21. fotografija 2/7

Komentirano [M5]: Ne smiju biti dva naslova na jednoj stranici

Oblikovano: Font: 14 točka, Ne Podebljano

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman, 14 točka

Oblikovano: Font: 14 točka, Ne Podebljano

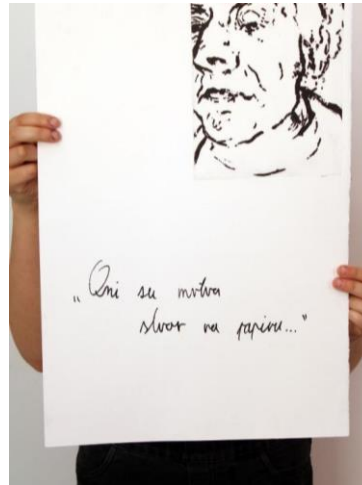
— PRILOG 22. fotografija 3/7

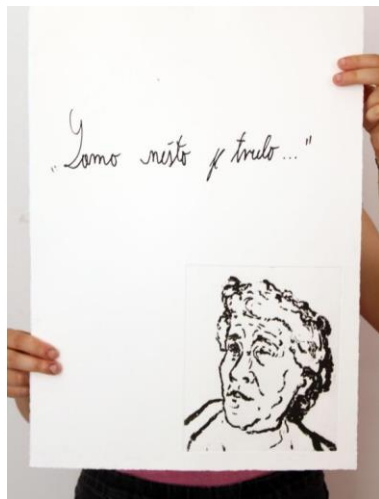
PRILOG 23. fotografija 4/7

— PRILOG 24. fotografija 5/7

PRILOG 25. fotografija 6/7

PRILOG 26. fotografija 7/7

112. ZAKLJUČAK

124. LITERATURA

1. Čaušić, M. (2020) Kemija u umjetničkoj grafici. Posebno izdanje. Osijek: Ars Academia

4. <https://www.tate.org.uk/art/artists/jenny-holzer-1307/5-ways-jenny-holzer-brought-art-streets>
str. 8.

5. Istraživanje presjeka umjetnosti i aktivizma Sveučilište Emily Wilcox Western Kentucky objavljuje prema "Camusu" 253.
2005.

Internetski izvori:

4. 5 ways Jenny Holzer brought art to the streets (n.d.)

URL: <https://www.tate.org.uk/art/artists/jenny-holzer-1307/5-ways-jenny-holzer-brought-art-streets> [pristup: 01.09.2021]

Promijenjen kod polja

5. Jenny Holzer: Intervju: Intervju s umjetnicom Jenny Holzer povodom izložbe Paul Klee u Fondation Beyeler, (2017). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=oaY8VmHmiB4>

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman, 12 točka

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Promijenjen kod polja

Wilcox, E. (2009). "An Investigation of the Intersection between Art and Activism" Honors College at WKU. URL: https://digitalcommons.wku.edu/stu_hon_theses/275/ [pristup: 01.09.2021]

Oblikovano: Font: (Zadano) Times New Roman

Promijenjen kod polja

1. PRILOG 1.-14. autorske fotografije

2. PRILOG 15. Survival (1983–85),1985 © 1985 Jenny Holzer, član Društva za prava umjetnika (ARS), NYP Fotografija: John Marchael

3. PRILOG 16. Jenny Holzer , Truisms 1984., fotografija 1/3 , "Dobro i zlo"

4. PRILOG 17. Jenny Holzer Truisms 1984., fotografija 2/3, "Nemam što za izgubit"

5. PRILOG 18. Jenny Holzer Truisms 1984., fotografija 2/3, "Znak zrelosti"

6. PRILOG 19. Jenny Holzer, Zlouporaba moći ne iznenađuje iz serije Majice Truisms, 1980., nosi Lady Pink © 1983 Lisa Kahane, NYC

7. PRILOG 20-26. autorske fotografije